

Sygn. akt V CSK 138/15

POSTANOWIENIE

Dnia 29 września 2015 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Krzysztof Strzelczyk

w sprawie z wniosku I. P.

przy uczestnictwie H. P., P. P. i X. P.

o podział majątku wspólnego i zniesienie współwłasności nieruchomości,

na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 29 września 2015 r.,

na skutek skargi kasacyjnej wnioskodawczynie

od postanowienia Sądu Okręgowego w K.

z dnia 17 września 2014 r., sygn. akt III Ca [...],

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

Skarga kasacyjna jest środkiem zaskarżenia o charakterze nadzwyczajnym. Ma przede wszystkim na celu – w interesie publicznym – ujednolicenie orzecznictwa sądów powszechnych, rozstrzyganie sporów precedensowych oraz o istotnym znaczeniu dla rozwoju prawa i judykatury sądowej. W związku z tym jednym z koniecznych elementów skargi kasacyjnej jest wniosek o przyjęcie skargi do rozpoznania oraz jego uzasadnienie, w którym skarżący powinien wskazać, że zachodzi przynajmniej jedna z okoliczności wymienionych w art. 398⁹ § 1 k.p.c. i związku z tym istnieje potrzeba rozpoznania skargi przez Sąd Najwyższy. Określone w art. 398⁴ § 2 k.p.c. wymaganie uzasadnienia w skardze kasacyjnej wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania zostaje spełnione, jeśli skarżący w odrębnym wywodzie wykaże, że w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Cel wymagania przewidzianego w art. 398⁴ § 2 k.p.c. może być zatem osiągnięty jedynie przez powołanie i uzasadnienie istnienia przesłanek o charakterze publicznoprawnym, które będą mogły stanowić podstawę oceny skargi kasacyjnej pod kątem przyjęcia jej do rozpoznania. Na tych jedynie przesłankach Sąd Najwyższy może oprzeć rozstrzygnięcie w kwestii przyjęcia bądź odmowy przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

W skardze kasacyjnej od postanowienia Sądu Okręgowego z dnia 17 września 2014 r. skarżąca I. P. powołała się na przesłankę określoną w 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. Podała, że oczywista zasadność skargi kasacyjnej wynika z tego, że porządek prawny nie może tolerować pozbawienia strony możliwości obrony swych praw. Jest to – jej zdaniem – rażące naruszenie praw fundamentalnych, które są zapisane w Konstytucji RP, a ich przestrzeganie stanowi imperatyw kategoryczny, bez których wszystkie wolności i prawa człowieka byłyby nic niewarte.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

W orzecznictwie Sądu Najwyższego utrwalony jest pogląd, że powołując się na oczywistą zasadność skargi kasacyjnej jako przesłankę wniosku o jej przyjęcie do rozpoznania, skarżący powinien wykazać, że w sprawie doszło do kwalifikowanego, tj. oczywistego naruszenia prawa, widocznego od razu, przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej, bez potrzeby głębszej analizy oraz że w wyniku takiego naruszenia prawa zapadło w Sądzie drugiej instancji orzeczenie oczywiście wadliwe (zob. m. in. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 18 czerwca 2008r., sygn. akt III CSK 110/08, niepubl., postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 11 czerwca 2010r., sygn. akt IV CSK 148/10, niepubl.).

Analiza skargi kasacyjnej wskazuje, że skarżąca nie wykazała przesłanki, o której mowa w 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. Formułując uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżąca przedstawiła jedynie rozważania ogólne, nie wskazując w istocie na czym jej zdaniem polegało kwalifikowane naruszenie prawa. Aby odtworzyć tok rozumowania skarżącej trzeba sięgnąć do podstaw skargi kasacyjnej i ich uzasadnienia. Takie odwołanie się nie jest jednak wystarczające dla przyjęcia oczywistej zasadności skargi, ponieważ przytoczenie podstaw kasacyjnych i ich uzasadnienie (art. 398⁴ § 1 pkt 2 k.p.c.) oraz wnioski o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania i jego uzasadnienie (art. 398⁴ § 2 k.p.c.) są rozdzielnymi i niezależnymi elementami skargi. Należy też wskazać, iż skarżąca powołuje się na „pozbawienie możliwości obrony swych praw”, co świadczy o tym, że w istocie przywołuje ona jako przesłankę przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania nieważność postępowania (398⁹ § 1 pkt 3 k.p.c. w zw. z art. 379 pkt. 5 k.p.c.). Zgodnie z art. 378 § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy bierze nieważność postępowania pod rozagę z urzędu, jednak analiza akt sprawy nie daje podstaw do przyjęcia, że doszło do naruszeń prawa, uzasadniających przyjęcie, że skarżąca została pozbawiona możliwości obrony swych praw. Takiej podstawy nie stanowi samo nieudzielenie głosu stronom (zobacz - wyrok Sądu Najwyższego z dnia 16 kwietnia 2014 r., V CSK 285/13, niepubl. i wymienione w jego uzasadnieniu orzeczenia). Ponadto w orzecznictwie Sądu Najwyższego przyjmuje się, że nieuwzględnienie przez sąd rozpoznawczy wniosków

dowodowych strony nie stanowi pozbawienia możliwości obrony jej praw w rozumieniu art. 379 pkt 5 k.p.c. i nie może uzasadniać zarzutu nieważności postępowania. W przepisie tym chodzi jedynie o takie sytuacje, w których na skutek wadliwości procesowych sądu lub strony przeciwnej, strona nie mogła brać i faktycznie nie brała udziału w całym postępowaniu lub jego istotnej części, nie zaś o, nawet bezpodstawne, nieuwzględnianie wniosków dowodowych strony (tak Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 18 marca 2014 r. sygn. II PK 256/12). Uchybienia procesowe sądu na etapie postępowania dowodowego, które nie pozbawiają strony możliwości obrony jej praw, a jedynie mogą utrudniać lub uniemożliwiać właściwe ustalenie stanu faktycznego lub w inny sposób wpływać na treść rozstrzygnięcia, mogą stanowić podstawę zarzutów apelacyjnych dotyczących naruszenia prawa procesowego (por. wyroki Sądu Najwyższego z dnia: 17 stycznia 2003 r., I CK 166/02, niepubl.; 17 października 2003 r., IV CK 76/02, niepubl.; 9 stycznia 2001 r., II CKN 1211/00, niepubl.).

Z tych względów uznając, że nie zostały spełnione przesłanki przejęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania Sąd Najwyższy na podstawie art. 398⁹ § 1 i 2 w zw. z art. 13 § 2 k.p.c. postanowił jak wyżej.